

Nederlandse Vereniging van Binnenhavens
Fédération Néerlandaise des Ports Intérieurs
Niederländischer Verband der Binnenhäfen

De Binnenhavenmonitor

*Onderzoek naar beste methode
monitoring economisch belang
Nederlandse binnenhavens*

ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

Februari 2014

Onderzoek uitgevoerd door: M. Heijster

Begeleider: B. Kuipers

Erasmus Universiteit Rotterdam

Faculteit der Economische Wetenschappen

Opdrachtgever: Nederlandse Vereniging van Binnenhavens

Contactpersoon: mevr. L. Pater-de Groot

**Nederlandse samenvatting van het onderzoek met de titel “The Blue Ports reviewed”.
A revised study of the economic importance of Dutch inland ports**

Introductie

De Nederlandse Vereniging van Binnenhavens (NVB) heeft geconstateerd dat er een brede behoefte aan betere cijfers en statistieken is voor de Nederlandse binnenhavens. De NVB heeft laten onderzoeken of de huidige studie naar het economisch belang van binnenhavens kan worden ontwikkeld naar een Binnenhavenmonitor. Deze methode heeft zijn oorsprong in het Blue Ports rapport uit 2004. Tevens werd er in 2012 een actualisatie uitgevoerd. Gezien de tamelijk lange tijdsperiode die tussen deze rapporten zit, wil de NVB een Binnenhavenmonitor ontwikkelen om een dergelijke studie tweejaarlijks uit te voeren. Op deze manier kan er beter worden voldaan aan de wens van diverse stakeholders. Door dit inzicht kunnen binnenhavens opnieuw op een volwaardige wijze worden meegenomen met toekomstige economische besluitvormingen over infrastructurele projecten. Het economisch belang van binnenhavens kan beleidsmakers beter inzicht geven in de waarde en positie van binnenhavens, waardoor er meer aandacht naar binnenhavens in het economische beleid van gemeenten en provincies uit zou kunnen gaan. In deze vernieuwde studie is de huidige methode nog een keer tegen het licht gehouden.

Experts

De herziende methode is niet alleen gebaseerd op uitvoerig literatuur onderzoek, maar ten behoeve van het onderzoek zijn meerdere experts geïnter-

viewd. Deze experts hebben zich reeds bewezen in vergelijkbare onderzoeken en worden daarmee geacht voldoende kennis te hebben om een volwaardig advies te kunnen geven. Het algemene oordeel dat tijdens de interviews naar voren kwam, was dat de methodiek van de Blue Ports een goede basis heeft om op voort te bouwen.

Data beschikbaarheid

De grootste bottleneck in het monitoren van het economisch belang van binnenhavens heeft betrekking op de beschikbaarheid van de benodigde data. In vergelijking met zeehavens is het geografische niveau van binnenhavens veel kleiner. Over het algemeen is er minder publieke data beschikbaar op lagere geografische niveaus bij bronnen zoals het Centraal Bureau voor de Statistiek. Hierdoor is er niet alleen een gebrek aan datagegevens, maar vergt het verzamelen van data die wel beschikbaar is de nodige extra tijd. Tevens is ook geconstateerd dat dergelijke informatievoorzieningen in België wel beschikbaar zijn. Dit heeft als resultaat een, relatief, veel nauwkeurigere bepaling van economische effecten in Belgische havens.

Om dit in Nederland te kunnen realiseren, dienen er stappen gemaakt te worden ten behoeve van het monitoren van de benodigde gegevens. Hiervoor zal er een bepaalde ‘awareness’ gecreëerd moeten worden, zowel op regionaal als nationaal niveau, om tot betere initiatieven te komen die daar betrekking op hebben.

Methode

De hernieuwde methode heeft zijn oorsprong in de huidige Blue Ports methode. In deze hernieuwing komt er meer verantwoordelijkheid te liggen bij gemeente/havendienst met betrekking tot dataverzameling.

In het vorige rapport bleek dit een tijdrovende klus te zijn. Er is daarom een meer gestructureerde methode toegepast, in de vorm van een algemene vragenlijst, om tot dergelijke data te komen. Deze zal zowel verstrekt worden aan gemeenten, havendiensten en commerciële afdelingen van havenbedrijven met een handleiding om in te vullen. Daarnaast is de methode uitgebreid met een indirecte werkgelegenheidsmultiplier.

De betrokken bedrijven creëren niet alleen direct werkgelegenheid bij hun bedrijf zelf, maar ook bij andere bedrijven in andere sectoren.

Dit kan zowel bij hun leveranciers als bij hun klanten zijn, en wordt indirecte werkgelegenheid genoemd.

Uit onderzoek blijkt dat de creatie van werkgelegenheid bij leveranciers te vangen is met een multiplier. Deze multiplier geeft naast de directe werkgelegenheid ook een indicatie van de indirecte werkgelegenheid. Tevens is het interessant om naar investeringen te kijken die gepland staan voor de aankomende jaren. Dit is een indicator voor de (mogelijke) groei die de binnenhaven verwacht mee te maken. Over het algemeen geldt dat de meeste investeringen gedaan worden op plekken waar de meeste groeipotentie verwacht wordt.

Uiteindelijk is deze methode, als onderdeel van het onderzoek, ook getoetst op een Nederlandse binnenhaven met positieve resultaten.

Europa

Het belang van het monitoren van economische effecten in binnenhavens wordt niet alleen in Nederland onderkend. In Europa zijn verschillende projecten actief die zich tevens richten op het economisch belang van binnenhavens.

Zo probeert Duitsland inzicht te krijgen in de gecreëerde werkgelegenheid, en is het INWAPO-project gericht op Centraal Europa. Maar het grootste project is PORTOPIA, een overkoepelend Europees project waarin binnenhavens een groot aandachtspunt zijn. Het doel van dit project is het verbeteren dataverzameling, -management en -opslag, wat ten goede moet komen aan de harmonisatie van het meten van port performances. Naast het relatieve tekort aan data beschikbaarheid in Nederland, is dit in de rest van Europa misschien nog wel een groter probleem. Indicatoren die in deze projecten worden gebruikt, zijn in lijn met de indicatoren van de Blue Ports methode. Er is in Europa dus een algemene consensus over de manier waarop het economisch belang gemeten dient te worden.

Conclusie

Concluderend kan worden gesteld dat de Blue Ports methode, met enkele aanpassingen, de meest optimale methode is om het economisch belang van binnenhavens te monitoren. Hierbij is rekening gehouden met enkele beperkingen die betrekking hebben op de beschikbaarheid van data. De vervolgstap voor de NVB is nu om, in overleg met gemeenten en binnenhavens, deze methode te verspreiden. Gezien de verwachting dat niet alle binnenhavens op hetzelfde niveau zitten qua data beschikbaarheid, zal er een goede coördinatie en samenwerking plaats moeten vinden tussen deze drie partijen om de Binnenhavenmonitor tot een succes te maken.

Deze studie is een afstudeeropdracht uitgevoerd door Mark Heijster.
Februari 2014

Begeleider: B. Kuipers
Erasmus Universiteit Rotterdam
Faculteit der Economische Wetenschappen
Opdrachtgever: Nederlandse Vereniging van Binnenhavens
Contactpersoon: mevr. L. Pater-de Groot

Het volledige rapport (Engelstalig) kunt u vinden op de NVB website: <http://havens.binnenvaart.nl>

